

1994. évi LXXI. törvény

a választottbíráskodásról¹

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A törvény hatálya

1. § E törvényt - eltérő rendelkezése hiányában - akkor kell alkalmazni, ha az eseti vagy állandó választottbíráóság helye (székhelye) Magyarországon van.²

2. § (1) Meghatározott szervezet keretében működő állandó választottbíráóságot alapító okiratban - ha törvény ettől eltérően nem rendelkezik - országos gazdasági kamara hozhat létre. Több országos gazdasági kamara állandó választottbíráóságot közösen is létrehozhat.

(2) Az ügyek meghatározott körére törvény előírhatja valamely állandó választottbíráóság kizárólagos hatáskörét, és e választottbíráóság eljárásáról e törvénytől eltérően rendelkezhet.³

(3)⁴ Kizárólag magyarországi székhelyű, ennek hiányában telephelyű felek között megkötött szerződésből fakadó, belföldön fekvő ingatlannal kapcsolatos dologi jogi hatályú jogot, valamint bérleti és haszonbérleti szerződést érintő jogvitában - amennyiben a szerződésre a magyar jogot kell alkalmazni - kizárólag magyarországi székhelyű állandó választottbíráóság járhat el saját eljárási szabályzatának alkalmazása mellett.

(4)⁵ A (3) bekezdés szerinti választottbíráóság eljárás nyelve a magyar.

A választottbíráóság kiköthetősége és a kikötés módja

3. § (1) Bíráági peres eljárás helyett választottbíráósági eljárásnak van helye, ha

a) legalább a felek egyike gazdasági tevékenységgel hivatásszerűen foglalkozó személy, és a jogvita e tevékenységével kapcsolatos, továbbá

b) a felek az eljárás tárgyáról szabadon rendelkezhetnek, és

c) a választottbíráósági eljárást választottbíráósági szerződésben kikötötték.

(2) Választottbíráósági eljárás az (1) bekezdés a) pontjában foglalt feltétel hiányában is kiköthető, ha azt törvény megengedi.

4. §⁶ Nincs helye - sem magyarországi, sem Magyarországon kívüli választottbíráósági hellyel (székhellyel) rendelkező eseti vagy állandó - választottbíráósági eljárásnak a Polgári perrendtartás (a továbbiakban: Pp.) XV-XXIII. fejezetében szabályozott eljárásokban, valamint olyan ügyben, amelyben a jogvita tárgya a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény hatálya alá tartozó Magyarország határa által körbezárt területen lévő nemzeti vagyon, illetve azzal kapcsolatos bármely jog, igény, követelés, továbbá olyan ügyekben, amelyekben törvény a jogvita választottbíráósági eljárás keretében történő rendezését kizárja.

5. § (1) A választottbíráósági szerződés a felek megállapodása, amely szerint meghatározott, akár szerződéses, akár szerződésen kívüli jogviszonyukból keletkezett vagy keletkező vitájukat választottbíráóság elé terjesztik.

(2) A választottbíráósági szerződés más szerződés részeként vagy önálló szerződésként köthető, és akár eseti, akár állandó választottbíráóság kikötését tartalmazhatja.

(3) A választottbíráósági szerződést írásba kell foglalni. Írásban létrejött szerződésnek kell tekinteni azt a megállapodást is, amely a felek közötti levélváltás, táviratváltás, géptávíron vagy más, a felek üzenetét tartósan rögzítő eszközön történt üzenetváltás útján jött létre.

(4) Írásban létrejött választottbíráósági szerződésnek kell tekinteni azt is, ha az egyik fél keresetlevelében állítja, a másik fél pedig válasziratában nem tagadja, hogy köztük választottbíráósági szerződés jött létre.⁷

(5) Választottbíráósági szerződésnek minősül az írásban megkötött szerződésben választottbíráósági kikötést tartalmazó iratra való hivatkozás azzal, hogy az abban foglalt kikötés a szerződés részét alkotja.⁸

Lemondás a kifogás jogáról

6. § Azt a felet, akinek tudomása van arról, hogy e törvény bármely, a felek eltérő megállapodását megengedő rendelkezésének vagy a választottbírói szerződés bármely előírásának nem tettek eleget, és az eljárásban továbbra is részt vesz, anélkül, hogy ezen mulasztás miatti kifogását haladéktalanul, vagy ha arra határidőt szabtak e határidőn belül bejelentené, úgy kell tekinteni, mint aki a kifogás jogáról lemondott.

A bíróságok szerepe

7. § Az e törvény által szabályozott ügyekben a bíróság akkor járhat el, ha ezt e törvény lehetővé teszi.

8. § (1) Az a bíróság, amely előtt a választottbírói szerződés tárgyát képező ügyben keresetet indítottak - kivéve az 54. § szerinti keresetet -, a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja, vagy bármelyik fél kérelmére a pert megszünteti, kivéve, ha úgy ítéli meg, hogy a választottbírói szerződés nem jött létre, érvénytelen, hatálytalan vagy betarthatatlan. A per megszüntetésére irányuló kérelmet az alperes legkésőbb a keresetlevélre benyújtott érdemi ellenkérelmében terjesztheti elő.

(2) A per megszüntetése esetében a keresetlevél beadásához fűződő jogi hatályok harminc napig fennmaradnak.

(3) Az (1) bekezdésben említett keresetlevél benyújtása nem akadályozza a választottbírói eljárás megindításának, folytatásának, illetve választottbírói határozat meghozatalának addig sem, amíg az eljárás a bíróság előtt folyamatban van.

Egyéb általános rendelkezések

9. § (1) Ha e törvény lehetővé teszi, hogy a felek valamely kérdésről rendelkezzenek, a felek arra harmadik személyt vagy valamely szervezetet is felhatalmazhatnak.

(2) Ha e törvény szerint a felek megállapodhatnak, vagy e törvény bármilyen módon a felek megállapodására utal, ilyen megállapodásnak kell tekinteni a felek által kikötött választottbírói szabályzatot is.

10. § (1) Ha a felek eltérően nem állapodtak meg, bármely írásbeli közlést azon a napon kell átvettnek tekinteni, amikor

a) azt a címzettnek személyesen átadták, vagy

b) azt a székhelyére, telephelyére vagy lakóhelyére (a továbbiakban együtt: székhelyére), szokásos tartózkodási helyére vagy postai címére kézbesítették.

(2) Ha az (1) bekezdés b) pontjában felsoroltak közül egyik sem állapítható meg, az ajánlott levélben vagy bármilyen, a kézbesítés megkísérlését bizonyító módon a címzett utolsó ismert székhelyére, szokásos tartózkodási helyére vagy postai címére elküldött írásbeli közlést belföldi címzett esetében az elküldéstől számított nyolcadik napon, külföldi címzett esetében a tizenötödik napon átvettnek kell tekinteni.⁹

II. FEJEZET

A VÁLASZTOTTBÍRÓSÁG MEGALKOTÁSA

A választottbírák kijelölése

11. § A választottbírák függetlenek és pártatlanok, nem képviselői a feleknek. Eljárásuk során utasítást nem fogadhatnak el, és teljes titoktartásra kötelezettek a teendőik ellátása keretében tudomásukra jutott körülmények tekintetében, az eljárás megszűnése után is. Minderről - állandó választottbírói eljárás esetében - megválasztásuk (kijelölésük) alkalmával írásbeli nyilatkozatot kötelesek tenni.

12. § Nem lehet választottbíró

a) aki 24. életévét nem töltötte be;

b) akit jogerős bírói ítélet a közügyektől eltiltott;

c) akit a bíróság jogerősen gondnokság alá helyezett;

d) akit a bíróság jogerősen végrehajtandó szabadságvesztésre ítelt, amíg a büntetett előlethez fűződő hátrányok alól nem mentesül.

13. § (1) A felek a választottbírák számában szabadon állapodhatnak meg, a választottbírák száma azonban csak páratlan lehet.

(2) Ha a felek a választottbírák számában nem állapodnak meg, a választottbírák száma három.

(3) E törvény alkalmazásában választottbírátság mind az egyedül eljáró választottbíró, mind pedig a több bíróból álló választottbírási tanács.¹⁰

14. § (1) A felek a választottbíró vagy a választottbírák kijelölésének szabályait a 15. és 16. § alkalmazása mellett szabadon állapíthatják meg. Ilyen megállapodás hiányában a (2)-(4) bekezdésben szabályozott módon kell eljárni.

(2) Három választottbíróból álló választottbírátság esetében mindegyik fél egy-egy választottbíró jelöl ki, és az így kijelölt két választottbíró jelöli ki a harmadik választottbírókat. Ha az egyik fél a másik fél felhívásának kézhezvételétől számított harminc napon belül elmulasztja saját választottbírájának kijelölését, vagy ha a két választottbíró a kijelölésüktől számított harminc napon belül nem egyezik meg a harmadik választottbíró személyében, a hiányzó választottbíró - bármelyik fél kérelmére - az 51. §-ban meghatározott bíróság jelöli ki.

(3) Háromnál több választottbíróból álló választottbírátság esetében, a (2) bekezdés rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a hiányzó választottbíró kijelöléséről a megválasztott bírák szótöbbséggel döntenek.

(4) Egy választottbíróból álló választottbírátság esetében - ha a felek a választottbíró személyében nem tudnak megállapodni -, bármelyikük kérésére azt az 51. §-ban meghatározott bíróság jelöli ki.

15. § Ha a felek megállapodása szerinti kijelölési eljárás során

a) az egyik fél a megállapodástól eltérően jár el, vagy

b) a felek vagy a választottbírák nem tudnak az ilyen eljárás szerint megkívánt megállapodásra jutni, vagy

c) egy harmadik fél, beleértve valamely szervezetet is, nem teljesíti az ezen eljárás szerint rábízott feladatok bármelyikét

a kijelölés érdekében, a fél az 51. §-ban meghatározott bírósághoz fordulhat, kivéve, ha a kijelölési eljárásra vonatkozó megállapodás ilyen esetre a kijelölés más módját írja elő.

16. § A hiányzó választottbíró kijelölése során figyelemmel kell lenni a felek megállapodásában a választottbírótól megkívánt szakképzettségre és minden olyan szempontra, amely nagy valószínűséggel biztosítja független és pártatlan választottbíró kijelölését.

17. § (1) A választottbírónak javasolt személy és a kijelölt választottbíró haladéktalanul köteles feltárni a felek előtt minden olyan körülményt, amely jogos kétségeket ébreszthet függetlensége vagy pártatlansága tekintetében, kivéve, ha a feleket ezekről már korábban tájékoztatta.

(2) A választottbíró a kijelölést a felekhez intézett írásbeli nyilatkozatban fogadja el. A választottbíró kijelölését tartalmazó okirat részéről történő aláírása elfogadásnak minősül.

(3) A választottbírátság tagjai - ha a felek eltérően nem állapodnak meg - maguk közül elnököt választanak.

A választottbírói megbízatás megszűnése

A kizárási eljárás

18. § (1) A választottbíró ellen csak abban az esetben lehet kizárási kérelmet előterjeszteni, ha olyan körülmények állnak fenn, amelyek jogos kétségeket ébresztenek függetlensége vagy pártatlansága tekintetében, vagy ha nem rendelkezik a felek megállapodása szerint szükséges szakképzettséggel.

(2) A fél az általa kijelölt vagy azon választottbíró ellen, akinek a kijelölésében részt vett, csak olyan okból élhet az (1) bekezdés alapján kifogással, amely a kijelölést követően vált előtte ismertté.

19. § (1) A felek - a 20. §-ban foglaltak figyelembevételével - a választottbíró elleni kizárási eljárás rendjében szabadon állapodhatnak meg.

(2) Ilyen megállapodás hiányában annak a félnek, aki a választottbíró ellen kizárási indítvánnyal kíván élni, az indítvány indokolását is tartalmazó írásbeli nyilatkozatát attól a naptól számított tizenöt napon belül kell a választottbírásnak megküldenie, amikor a választottbírátság összetételéről tudomást szerzett, vagy amikor a 18. § (1) bekezdésében említett körülmények előtte ismertté váltak.

(3) Ha a kizárási indítvánnyal érintett választottbíró nem mond le megbízatásáról, vagy a másik fél nem ért egyet az indítvánnyal, a kérelemről a választottbírátság dönt.

20. § Ha a 19. §-ban előírt eljárás szerinti kizárási indítvány nem vezetett eredményre, az indítványozó fél az elutasító határozat kézhezvételétől számított harminc napon belül kérheti az 51. §-ban megjelölt bíróságot, hogy döntsön a kizárási kérelemről. E döntés meghozataláig a választottbírátság - a kizárással érintett választottbírókat is beleértve - folytathatja az eljárást, és határozatot hozhat.

A választottbírói megbíztatás megszűnésének egyéb esetei

21. § (1) A választottbírói megbíztatás lemondással, illetve a felek megállapodása alapján csak a 19. § (3) bekezdésében, illetve a (2) bekezdésben foglalt esetekben szűnhet meg.

(2) Ha a választottbíró a 12. §-ban előírt feltételeknek a kijelölés elfogadása után bekövetkező változás miatt nem felel meg, vagy ténylegesen képtelenné válik feladatai ellátására, úgyszintén, ha más okból kellő időben nem jár el, a tisztségéről lemondhat, illetve a felek megállapodhatnak a megbíztatás megszüntetésében.

(3) Ha a választottbíró lemond tisztségéről vagy a fél egyetért a választottbíró megbíztatásának megszűnésével, ez nem jelenti a 18. §-ban, illetve a (2) bekezdésben foglalt bármely ok tényleges fennállásának elismerését.

22. § Ha a választottbírói megbíztatás megszűnésével kapcsolatban a felek között vita merül fel, bármelyikük kérheti az 51. §-ban megjelölt bíróságot, hogy döntsön a megbíztatás megszüntetéséről.

Új választottbíró kijelölése

23. § Ha a választottbíró megbíztatása e törvényben szabályozott bármely okból megszűnik, helyette új választottbíró kell kijelölni ugyanazon rendelkezések alkalmazásával, mint amelyek szerint korábban a választottbíró kijelölték.

III. FEJEZET

A VÁLASZTOTTBÍRÓSÁG HATÁSKÖRE

A választottbíróóság döntése saját hatásköréről

24. § (1) A választottbíróóság saját hatásköréről - beleértve bármely, a választottbíróósági szerződés létezését vagy érvényességét illető kifogást - maga dönt. Ebből a szempontból a szerződés részét képező választottbíróósági kikötést úgy kell tekinteni, mint a szerződés egyéb kikötéseitől független megállapodást.

(2) A választottbíróóságnak az a döntése, amely szerint egy szerződés semmis, önmagában nem vonja maga után a választottbíróósági kikötés érvénytelenségét.

(3) A választottbíróóság hatáskörével kapcsolatos kifogást legkésőbb a válaszirat előterjesztésével egy időben kell megtenni, míg a választottbíróóság hatáskörének túllépésére alapított kifogást a hatáskör feltételezett túllépésekor nyomban elő kell terjeszteni. A választottbíróóság kifogást később is elfogadhat, ha a kifogásolás késedelmét igazoltnak ítéli.

(4) Az a tény, hogy a fél jelölte ki a választottbíróót, vagy részt vett a kijelölésben, nem zárja el a felet attól, hogy a választottbíróóság hatáskörével kapcsolatos kifogást előterjesszen.

25. § (1) A választottbíróóság a 24. §-ban említett kifogásokról akár a kifogás felmerülésekor, akár az érdemben hozott határozatban dönthet. Ha a választottbíróóság megállapítja hatáskörét, bármelyik fél az ezen döntésről kapott értesítés kézhezvételétől számított harminc napon belül kérheti az 51. §-ban megjelölt bíróságot, hogy határozzon a választottbíróóság hatásköréről.¹¹

(2) A kérelemre vonatkozó döntés meghozataláig a választottbíróóság folytathatja az eljárást, és határozatot hozhat.

Ideiglenes intézkedések elrendelése

26. § (1) Ha a felek másképpen nem állapodnak meg, a választottbíróóság kérelemre bármelyik felet utasíthatja, hogy minden olyan ideiglenes intézkedést tegyen meg, amelyet a vita tárgya vonatkozásában a választottbíróóság szükségesnek tart. A választottbíróóság bármelyik felet megfelelő biztosíték adására szólíthatja fel az ilyen intézkedéssel kapcsolatban.

(2) Az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott határozat mindaddig hatályban marad, amíg azt a választottbíróóság újabb határozatával hatályon kívül nem helyezi, vagy ugyanabban a kérdésben ítéletet nem hoz.

IV. FEJEZET

A VÁLASZTOTTBÍRÓSÁG ELJÁRÁSA

A felek egyenlő elbánásban részesítése

27. § A feleket a választottbíróági eljárás során egyenlő elbánásban kell részesíteni, és mindegyik félnek meg kell adni a lehetőséget, hogy ügyét előadhassa.

Az eljárási szabályok meghatározása

28. § A felek a választottbíróóság által követendő eljárás szabályaiban - e törvény keretei között - szabadon állapodhatnak meg, ideértve valamely állandó választottbíróóság eljárási szabályzatának kikötését is. Megállapodás hiányában a választottbíróóság az eljárási szabályokat - e törvény keretei között - belátása szerint határozza meg.¹²

A nyilvánosság kizárása

29. § A választottbíróági eljárás - a felek ellenkező megállapodása hiányában - nem nyilvános.

Az eljárás nyelve

30. § (1) Az eljárás során használandó nyelvben a felek szabadon állapodhatnak meg. Ilyen megállapodás hiányában az eljárás nyelve magyar.

(2) A felek eltérő rendelkezése hiányában, az (1) bekezdés szerint meghatározott nyelvet kell alkalmazni a felek nyilatkozataira, a tárgyalásra, a választottbíróóság határozatára vagy bármely más közlésére.

A választottbíráskodás helye

31. § (1) A felek a választottbíráskodás helyében szabadon állapodhatnak meg. Ilyen megállapodás hiányában a választottbíráskodás helyét a választottbíróóság az eset körülményeit figyelembe véve állapítja meg, az állandó választottbíróóság pedig az alapító okiratában meghatározott székhelyén jár el.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezéstől függetlenül a választottbíróóság - ha a felek másképpen nem állapodnak meg - a bírák közötti megbeszélés, a felek, a tanúk vagy a szakértők meghallgatása, valamint tárgyak, okiratok megismerése céljából más helyen is összeülhet.

Az eljárás megindítása

32. § (1) Ha a felek másképpen nem állapodtak meg, a jogvita vonatkozásában az eseti választottbíróóság eljárása azon a napon indul, amelyen az ellenérdekű fél (a továbbiakban: alperes) a vita választottbíróóság elé utalására irányuló nyilatkozatot kézhez veszi.

(2) Ha a felek állandó választottbíróóságot kötöttek ki, az eljárás a keresetlevélnek a választottbíróósághoz történő megérkezése napján indul.

Keresetlevél és válaszirat

33. § (1) A felperes a felek vagy a választottbíróóság által meghatározott határidőn belül köteles előadni kereseti kérelmét, az azt alátámasztó tényeket, a vitatott kérdéseket, míg az alperes köteles az ezekre vonatkozó válasziratát előterjeszteni. A felek a perbeli nyilatkozatok megkívánt tartalmát illetően eltérően is megállapodhatnak.

(2) A felek nyilatkozataikkal együtt mindazon okiratokat is előterjeszthetik, amelyek megítélésük szerint az ügygel összefüggnek, hivatkozhatnak továbbá minden olyan okiraatra vagy egyéb bizonyítékra, amelyet elő kívánnak terjeszteni.

(3) A felek eltérő megállapodásának hiányában bármelyik fél módosíthatja vagy kiegészítheti keresetét vagy válaszirátát a választottbíróági eljárás során, kivéve, ha a választottbíróság az ezen eljárással okozott késedelem miatt annak előterjesztését kizárja.

(4) Ahol e törvény valamely rendelkezése - kivéve a 35. § (1) bekezdését - keresetről szól, az a viszontkeresetre is vonatkozik, ahol pedig válasziratról szól, az a viszontkeresettel szembeni válasziratra is vonatkozik.

Szóbeli tárgyalás és írásbeli eljárás

34. § (1) A felek eltérő megállapodása hiányában, a választottbíróság köteles a feleket meghallgatni, és lehetőséget adni számukra beadványaik előterjesztésére. A választottbíróság a megjelent tanúkat és szakértőket meghallgatja, pénzbírságot vagy más kényszerítő eszközt azonban nem alkalmazhat.

(2) A feleket kellő időben, előzetesen értesíteni kell a tárgyalásról és a választottbíróság olyan eljárási cselekményéről, amelynek célja tárgy vagy okirat megismerése.

(3) Az egyik fél által a választottbíróséghez beterjesztett beadványt közölni kell a másik féllel. Ugyanígy közölni kell a felekkel azt a szakértői véleményt vagy más bizonyítékot, amelyet a választottbíróság döntése meghozatalánál figyelembe vehet.

(4) A választottbíróági eljárásról jegyzőkönyvet kell készíteni, és annak egy-egy példányát kézbesíteni kell a feleknek.

A fél mulasztása

35. § (1) A választottbíróság megszünteti az eljárást, ha a felperes a keresetlevelét elfogadható indok nélkül nem terjeszti elő, kivéve, ha a felek másképpen állapodtak meg.

(2) Ha az alperes válaszirátát nem nyújtja be, a választottbíróság köteles az eljárást folytatni anélkül, hogy a mulasztást a felperes állításai elismerésének tekintené.

(3) Ha a választottbíróági tárgyaláson bármelyik fél nem jelenik meg, vagy nem terjeszti elő a bizonyítékait, a választottbíróság folytathatja az eljárást, és a rendelkezésére álló adatok alapján határozatot hozhat.

Szakértő kirendelése

36. § (1) A felek eltérő megállapodása hiányában - ha a választottbíróági eljárásban jelentős tény vagy egyéb körülmény megállapításához vagy megítéléséhez olyan különleges szakértelem szükséges, amellyel a választottbíróság nem rendelkezik - a választottbíróság

a) egy vagy több szakértőt rendelhet ki, hogy adjon véleményt a választottbíróság által meghatározott kérdésekben;

b) bármelyik féltől megkívánhatja, hogy a szakértőnek felvilágosítást adjon vagy mutasson be, illetve tegyen hozzáférhetővé bármely, a tárgyhoz tartozó okiratot vagy tárgyat, hogy azt a szakértő megismerhesse.

(2) Ha a felek másképpen nem állapodtak meg, a szakértő, ha az egyik fél kéri vagy azt a választottbíróság szükségesnek tartja - írásbeli vagy szóbeli szakvéleményének előterjesztését követően -, köteles részt venni a tárgyaláson, ahol a felek kérdéseket intézhetnek hozzá, és a vitás kérdések bizonyítására tanút vagy szakértőt állíthatnak.

A bíróság által nyújtott jogsegély

37. § (1) A félnek a választottbíróági eljárás előtt vagy alatt a bírósághoz benyújtott, ideiglenes intézkedések megtételére irányuló kérelme és a bíróság e kérelemnek helytadó intézkedése nem összeegyeztethetetlen a választottbíróági eljárással.

(2) A bíróság biztosítási intézkedést rendelhet el a választottbíróság előtt folyamatban lévő ügyben, ha a biztosítási intézkedést kérő fél a követelésének létrejöttét, mennyiségét és lejártát közokirattal vagy teljes bizonyító erejű magánokirattal igazolja.

 (3)¹³ Ha a választottbíróság előtt a bizonyítási eljárás lefolytatása jelentős nehézséggel vagy aránytalanul nagy költségtöbblettel járna, a választottbíróság megkeresésére a járásbíróság a bizonyítás lefolytatásával, valamint a választottbíróság által lefolytatott bizonyítás során szükséges kényszerítő eszközök alkalmazásával jogsegélyt nyújt.

 (4)¹⁴ A választottbíróság azt a járásbíróságot keresi meg, amelynek területén a bizonyítás a legcélszerűbben lefolytatható. Budapesten a Pesti Központi Kerületi Bíróság jár el.

V. FEJEZET

HATÁROZATHOZATAL ÉS AZ ELJÁRÁS MEGSZŰNÉSE

Határozathozatal

38. § (1) Több bíróból álló választottbíróság - ha a felek másképpen nem állapodtak meg - szótöbbséggel hozza meg határozatát. Többségi álláspont hiányában a választottbírósági tanács elnöke dönt.

(2) Eljárási kérdésekben az eljáró tanács elnöke is dönthet, ha a felek vagy a választottbíróság tagjai erre felhatalmazzák.

Egyezség

39. § (1) Ha az eljárás során a felek a jogvitában egyezséget kötnek, a választottbíróság az eljárást végzéssel megszünteti.

(2) Ha a felek kérik, a választottbíróság az egyezséget a megállapodásban rögzített feltételekkel ítéletbe foglalja, feltéve, hogy megítélése szerint az egyezség megfelel a jogszabályoknak.

(3) A választottbírósági ítéletbe foglalt egyezség hatálya azonos a választottbíróság által hozott ítélet hatályával.

A határozat formája és tartalma

40. § A választottbíróság ítéletét és az eljárást megszüntető végzését írásba kell foglalni, és azt a választottbíróknak, illetve a választottbíráknak alá kell írniuk. Több bíróból álló választottbíróság esetében a tagok többségének aláírása elegendő, feltéve, hogy az elmaradt aláírás hiányának okát feltüntetik.

41. § (1) Az ítéletben és az eljárást megszüntető végzésben rendelkezni kell az eljárás költségének - ideértve a bírák díjának - összegéről és annak viseléséről.

(2) Az ítéletben rögzíteni kell a döntés alapjául szolgáló indokokat, kivéve, ha a felek egyezségét foglalták ítéletbe.

(3) Az ítéletben fel kell tüntetni annak keltét és a választottbíráskodásnak a 31. §-ban meghatározott helyét. Az ítéletet úgy kell tekinteni, mint amelyet a feltüntetett helyen hoztak.

(4) Az ítéletnek a választottbírák által a 40. § szerint aláírt egy-egy példányát kézbesíteni kell a feleknek.

Az eljárás megszűnése

42. § (1) A választottbírósági eljárás az ügy érdemében hozott ítélettel vagy a választottbíróságnak az eljárást megszüntető végzésével ér véget.

(2) A választottbíróság megszünteti az eljárást, ha

a) a felperes a keresetét nem terjeszti elő [35. § (1) bekezdés];

b) a felperes keresetét visszavonja, kivéve, ha az alperes ez ellen kifogással él, és a választottbíróság a vita lezárásához fűződő jogos érdekét elismeri;

c) a felek az eljárás megszüntetésében megállapodnak;

d) a választottbíróság úgy ítéli meg, hogy az eljárás folytatására bármely okból nincs szükség vagy az lehetetlen.

(3) A választottbíróság megbízatása az eljárás megszűnésével - kivéve a 43-45. § szerinti eljárást - megszűnik.

Az ítélet kijavítása, értelmezése; kiegészítő ítélet

43. § (1) Ha a felek eltérő határidőt nem állapítottak meg, az ítélet kézhezvételétől számított harminc napon belül

a) az egyik fél a másik fél egyidejű értesítése mellett kérheti a választottbírást, hogy az ítéletben előforduló bármely névcserét, hibás névírást, szám- vagy számítási hibát vagy más hasonló elírást javítson ki;

b) ha a felek úgy állapodnak meg, egyik fél a másik félhez intézett egyidejű értesítéssel kérheti a választottbírást, hogy az ítélet meghatározott része vagy pontja tekintetében adjon értelmezést.

(2) Ha a választottbírást a kérelmet indokoltnak tartja, annak kézhezvételétől számított harminc napon belül a kijavítást elvégzi, illetve az értelmezést megadja. Az értelmezés az ítélet indokolásának részévé válik.

(3) A választottbírást az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott hibát az ítélet meghozatalától számított harminc napon belül kérelem hiányában is kijavíthatja.

44. § (1) Ha a felek másképpen nem állapodtak meg, az ítélet kiegészítését annak kézhezvételétől számított harminc napon belül, bármelyik fél - a másik fél egyidejű értesítése mellett - kérheti, ha a választottbírást olyan kérelem vonatkozásában, amelyet az eljárás során előterjesztettek, nem rendelkezett.

(2) Ha a választottbírást a kérelmet indokoltnak tartja, harminc napon belül - szükség esetén tárgyalás alapján - kiegészítő ítéletet hoz.

45. § A választottbírást szükség esetén meghosszabbíthatja a kijavításra, értelmezésre vagy kiegészítő ítélet meghozatalára meghatározott határidőt.

VI. FEJEZET

NEMZETKÖZI VÁLASZTOTTBÍRÓSÁGI ELJÁRÁS

Eljárás nemzetközi ügyekben

46. § (1) A nemzetközi választottbírási eljárás során az I-V. fejezet rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) Nemzetközi választottbíráskodás esetén a 8. §-t és - viszonyosság esetében - a 37. § (1) bekezdését akkor is alkalmazni kell, ha a választottbírást székhelye Magyarországon kívül van.

(3)¹⁵ Nemzetközi ügyekben - ha törvény eltérően nem rendelkezik - állandó választottbírásként a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett szervezett állandó választottbírást jár el.

Az eljárás nemzetközi jellege

47. § (1) A választottbíráskodás nemzetközi, ha

a) a választottbírási szerződést kötő felek székhelye, ennek hiányában telephelye a szerződés megkötésének időpontjában különböző államokban van, vagy

b) a következő helyek egyike azon az államon kívül van, amelyben a felek székhelye (telephelye) van:

ba) a választottbíráskodásnak a választottbírási szerződésben meghatározott helye;

bb) az a hely, ahol a felek jogviszonyából eredő kötelezettségek lényegi részét teljesíteni kell, vagy amelyhez a jogvita tárgya a legszorosabban kapcsolódik.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában

a) ha a félnek több telephelye van, telephely az, amely a legszorosabb viszonyban van a választottbírási szerződéssel;

b) ha a félnek nincs telephelye, a hivatkozást a szokásos tartózkodási helyre kell érteni.

Az eljárás nyelve

48. § (1) A felek szabadon állapodhatnak meg a nemzetközi választottbírási eljárás során használandó nyelvben vagy nyelvekben. Ilyen megállapodás hiányában az eljárás során használandó nyelvet vagy nyelveket a választottbírást határozza meg.

(2) A választottbírást elrendelheti, hogy bármely írásbeli bizonyítékhoz a felek vagy a választottbírást által meghatározott nyelven vagy nyelveken fordítást kell csatolni.

Az alkalmazandó anyagi jog meghatározása

49. § (1) A választottbírást a jogvitát a felek által a vitás kérdések érdemi eldöntésére választott jog rendelkezéseivel összhangban kell eldöntenie. Valamely állam jogának vagy jogrendszerének kikötését -

kivéve, ha a felek megállapodása másképpen szól - úgy kell értelmezni, mint amely az adott állam jogának a felmerült kérdést közvetlenül rendező szabályaira utal.

(2) Ha a felek jogot nem választottak, az alkalmazandó anyagi jogot a választottbíróóság határozza meg.

(3) A választottbíróóság valamely jog alkalmazása helyett a méltányosság alapján csak akkor dönthet, ha a felek erre kifejezetten felhatalmazták.

50. § A választottbíróóság határozatát a szerződés kikötéseivel összhangban, valamint az ügyletre alkalmazandó kereskedelmi szokások figyelembevételével köteles meghozni.

VII. FEJEZET

A BÍRÓSÁG ELJÁRÁSA

Hatáskör, illetékesség

51. §¹⁶ A választottbíróási eljárással kapcsolatos ügyek - a 37. §-ban szabályozott kivételekkel - a törvényszék hatáskörébe tartoznak.

52. §¹⁷ A választottbíróási eljárással kapcsolatos ügyekben az a törvényszék illetékes, amelynek területén az alperes székhelye (telephelye) található, vagy amelynek területén a jogvitához vezető szerződéskötés történt. Ha az illetékes bíróság ily módon nem állapítható meg, a Fővárosi Törvényszék jár el.

53. §¹⁸ A bíróság - kivéve a választottbíróási ítélet érvénytelenítése iránti pert - nemperes eljárásban, népi ülnökök közreműködése nélkül jár el. Határozata ellen jogorvoslatnak nincs helye.

A választottbíróóság ítéletének érvénytelenítése

54. § A választottbíróóság ítélete ellen fellebbezésnek nincs helye; csak az ítélet érvénytelenítése kérhető a bíróságtól, az 55. §-ban felsorolt okokból.

55. § (1) A fél, továbbá az, akire az ítélet rendelkezést tartalmaz, a választottbíróóság ítéletének részére történt kézbesítésétől számított hatvan napon belül keresettel az ítélet érvénytelenítését kérheti a bíróságtól, ha

a) a választottbíróási szerződést megkötő félnek nem volt jogképessége vagy cselekvőképessége;

b) a választottbíróási szerződés annak a jognak a szabályai szerint, amelynek alávetették, ilyen kikötés hiányában a magyar jog szerint érvénytelen;

c) a választottbíró kijelöléséről, illetve a választottbíróóság eljárásáról nem volt szabályosan értesítve, vagy egyébként nem volt képes az ügyét előterjeszteni;

d) az ítéletet olyan jogvitás ügyben hozták, amelyre a választottbíróási kikötés nem vonatkozik, illetve amelyre a választottbíróási szerződés rendelkezései nem terjednek ki; ha a határozat a választottbíróási szerződés keretein kívül eső ügyre is tartalmaz rendelkezést, de a választottbíráskodásra tartozó kérdésekre vonatkozó döntések elválaszthatók azoktól, amelyekre a választottbíráskodás nem volt kikötve, az érvénytelenítést csak ez utóbbi rendelkezések vonatkozásában lehet kérni;

e) a választottbíróóság összetétele vagy eljárása nem felelt meg a felek megállapodásának - kivéve, ha a megállapodás ellentétes e törvény kötelezően alkalmazandó szabályával -, vagy ilyen megállapodás hiányában nem felelt meg e törvény rendelkezéseinek.

(2) A választottbíróási ítélet érvénytelenítése arra hivatkozással is kérhető, hogy

a) a vita tárgya a magyar jog szerint választottbíróási útra nem tartozik, vagy

b) az ítélet a magyar közrendbe ütközik.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott határidő elmulasztása jogvesztéssel jár. Kiegészítő ítélet esetében a határidőt annak kézbesítésétől kell számítani.

56. § (1) A bíróság a választottbíróási ítélet végrehajtását a fél kérelmére felfüggesztheti.

(2) A bíróság ítélete kizárólag a választottbíróási ítélet érvénytelenítésére szorítkozhat.

57. §¹⁹ A bíróság eljárására egyebekben a Pp. rendelkezései irányadók azzal, hogy a bíróság ítélete ellen fellebbezésnek nincs helye, felülvizsgálati kérelem azonban előterjeszthető.

A választottbíróási ítélet elismerése és végrehajtása

58. § A választottbíróási ítélet hatálya ugyanaz, mint a jogerős bírósági ítéleté; annak végrehajtására a bírósági végrehajtásról szóló jogszabályok irányadók.

59. § A bíróság megtagadja a választottbíróási ítélet végrehajtását, ha úgy ítéli meg, hogy

- a) a vita tárgya a magyar jog szerint választottbírósági útra nem tartozik, vagy
b) az ítélet a magyar közrendbe ütközik.

60. § Az a fél, aki a választottbíróság ítéletére hivatkozik vagy annak végrehajtása iránt kérelmet nyújt be, köteles annak eredeti példányát vagy hitelesített másolatát csatolni. Ha az ítélet nem magyar nyelvű, a fél köteles magyar nyelvű hitelesített fordítást is mellékelni.

VIII. FEJEZET

VEGYES ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A szabályozás jellege

61. § E törvény rendelkezéseitől a felek akkor térhetnek el, ha azt e törvény lehetővé teszi.

Hatálybalépés, átmeneti rendelkezések

62. § (1) Ez a törvény a kihirdetésétől számított 15. napon lép hatályba; rendelkezéseit a hatálybalépése után indult eljárásokban kell alkalmazni.

(2) Ahol jogszabály választottbírósági egyezséget említ, ott a választottbíróság által ítéletbe foglalt egyezséget kell érteni.

63. §²⁰

64-65. §²¹

¹ Kihirdetve: 1994. XI. 28.

² Helyesbítette: Magyar Közlöny 1994/122.

³ Helyesbítette: Magyar Közlöny 1994/122.

⁴ Beiktatta: 2012. évi LXV. törvény 1. §. Hatályos: 2012. VI. 13-tól. Ezt követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

⁵ Beiktatta: 2012. évi LXV. törvény 1. §. Hatályos: 2012. VI. 13-tól. Ezt követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

⁶ Megállapította: 2012. évi LXV. törvény 2. §. Hatályos: 2012. VI. 13-tól. Ezt követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

⁷ Helyesbítette: Magyar Közlöny 1994/122.

⁸ Helyesbítette: Magyar Közlöny 1994/122.

⁹ Helyesbítette: Magyar Közlöny 1994/122.

¹⁰ Helyesbítette: Magyar Közlöny 1994/122.

¹¹ Helyesbítette: Magyar Közlöny 1994/122.

¹² Helyesbítette: Magyar Közlöny 1994/122.

¹³ Módosította: 2012. évi CCXI. törvény 19. § a).

¹⁴ *Módosította: 2012. évi CCXI. törvény 19. § b).*

¹⁵ *Megállapította: 1996. évi CXI. törvény 241. §. Hatályos: 1997. I. 1-től.*

¹⁶ *Módosította: 2011. évi CCI. törvény 91. § a).*

¹⁷ *Módosította: 2011. évi CCI. törvény 91. § b).*

¹⁸ *A második mondat szövegét megállapította: 2001. évi CV. törvény 17. §. Hatályos: 2002. I. 1-től.*

¹⁹ *Megállapította: 2004. évi CXXVII. törvény 25. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.*

²⁰ *Hatályon kívül helyezte: 2007. évi LXXXII. törvény 2. § 174. Hatálytalan: 2007. VII. 1-től.*

²¹ *A korábbi alcímmel együtt hatályon kívül helyezte: 2007. évi LXXXII. törvény 2. § 174. Hatálytalan: 2007. VII. 1-től.*